Huis van de gemeenschap

Restauratie nadert stap voor stap

Geen nieuwbouw, maar restauratie. Geen individueel ontwerp van de architect, maar een vervlechting van ideeën van inwoners, raad en ontwerper. Het gemeentehuis van Alblasserdam behoudt na een grondige verbouwing zijn oorspronkelijke architectonische structuur en moet een echt 'huis van de gemeenschap' worden. Een plek voor ontmoeting en verbinding. Wethouders Kraijo en Verheij vertellen positief en enthousiast over proces en voortgang van het project. 'Het is de sterke wens van het gemeentebestuur om met de restauratie en bredere gebruiksinvulling een bijdrage te kunnen leveren aan de verlevendiging van het centrum.'

De strategische ligging aan rivier De Noord is van groot belang geweest voor de groei van Alblasserdam. Het bleek een gunstige vestigingsplaats voor industrie en ook de scheepsbouw kwam eind 18e eeuw in zijn volle glorie op gang. Die verbinding tussen industrie en historisch scheepsverleden enerzijds en de bewoners van het dorp anderzijds vormde begin jaren zestig de basis voor het ontwerp en de bouw van het huidige gemeentehuis.

Functioneel en duurzaam

Wie het pand nadert en vervolgens binnengaat, ontdekt veel bijzondere elementen die verwijzen naar het industriële en scheepvaartverleden van het dorp. Zo is het dak niet plat, maar verwijst de vormgeving naar industriële fabriekshallen. Twee grote schepen flankeren in de hoogte het bordes. Binnen vallen de vele uitsparingen voor kunstvoorwerpen in het trapportaal op, evenals de karakteristieke zuilen en deurstijlen op de tweede etage en de authentieke lampen. 'Een pand als dit, met zoveel historisch gedachtegoed, vervang je niet door een modern complex', is de stellige mening van wethouder Verheij. 'De wens van het gemeentebestuur is dan ook om het gemeentehuis zodanig te restaureren dat het weer voldoet aan de eisen van deze tijd, zowel functioneel als duurzaam. En dat het een huis van de gemeenschap zal zijn. Een open, multifunctionele ontmoetingsruimte waar iedereen zich welkom voelt.'

Nieuwe indeling

Dit vertaalt zich in een ontwerp tot een heel informele ruimte. Bordes en entree worden breder en krijgen een veel opener karakter. Hier komt een receptie en baliefuncties, maar ook een ontmoetingsruimte in de vorm van een werkcafé met koffiecorner. Met name faciliteert de gemeente hiermee een vraag vanuit de zelfstandige professionals. Het is de bedoeling dat de begane grond een multifunctionele ruimte wordt waar "openheid" centraal staat. Aan de precieze invulling wordt nog gewerkt, gedacht wordt aan een mix van ontmoeting en cultuur. De eerste en tweede verdieping worden ingevuld met werk- en flexplekken, vergader- en stilteruimtes. Voor de kelder is op dit moment nog geen concreet plan.

Verbinding met Raadhuisplein

De opdracht naar de architect is heel nadrukkelijk geweest om behalve de interne restauratie een duidelijke verbinding te zoeken met het Raadhuisplein en Cortgene. Een team van landschapsontwerpers is met dat deelproject aan de slag. Ook in dit project is veelvuldig met inwoners – de uiteindelijke gebruikers – over de invulling gesproken. Veel zaken die uit de gesprekken naar voren zijn gekomen, worden in het ontwerp meegenomen. Zoals zitgelegenheden, een speelsere indeling en waterpartij. Ook hier is het centrale thema "verbinden". Het plein vormt straks de open verbinding met gemeentehuis, Landvast, het Havengebied en winkelcentrum. Het nieuwe straatwerk zal een knipoog zijn naar vijftig jaar geleden.

Centrumvisie

Het Raadhuisplein én de restauratie van het gemeentehuis zijn geen projecten op zich. Beide zijn ingebed in de gehele ontwikkeling om dit hart van Alblasserdam levendiger te maken. Een centrumvisie waarbinnen alle deelprojecten op elkaar aansluiten, zich op de juiste manier tot elkaar verhouden en in verbinding met elkaar staan. Dus behalve het gebied rond het Cortgene, het Raadhuisplein en het gemeentehuis valt hieronder ook het voormalige Wipmolenterrein, het Bochanenterrein, Bos Rijkee, het gebied rond de Haven en de voormalige Beukelmanschool aan de Lelsstraat. Enkele projecten, zoals het Bos Rijkee, zijn al gerealiseerd. Wethouder Kraijo: 'Het liefst zouden we alles in één keer aanpakken. Maar los van de financiën moeten alle projecten ook te managen blijven en bovenal: het centrum moet wel leefbaar blijven.'

Keuze architect

De keuze van de architect voor de restauratie is met name gestoeld op de visie van de gemeente op "samen doen". Wethouder Verheij verwoordt dit als volgt: 'Voor ons is het betrekken van de inwoners bij publieke projecten een natuurlijk proces. Starten met een blanco tekening en inwoners vragen naar hun input, wensen en ideeën. Die input werken we verder uit en gaan zo stap voor stap verder tot een definitief ontwerp. In de selectie voor de architect hebben we in het bijzonder gelet of de architect feeling heeft met deze manier van werken. De architecten van DP6 uit Delft hebben aangetoond dat zij hun eigen ervaringen en professionaliteit kunnen vervlechten in een proces van samen ontwerpen. Daar soepel mee omgaan, voor openstaan en toepassen is niet voor elke architect weggelegd.'

Als het zover is

In de afgelopen vijftig jaar is er aan het gemeentehuis nooit iets grootschalig aangepakt. Wethouder Verheij: 'Er liggen dus enkele flinke uitdagingen. Vrijwel alle installaties zijn sterk verouderd. Het pand zelf is op het gebied van duurzaamheid erbarmelijk. In de winter is het koud, in de zomer warm. Qua energielabel duiken we diep in het donkerrood.' Omdat het pand om die reden zo drastisch moet worden aangepakt, is de gemeente tot de conclusie gekomen dat zij het pand tijdens de restauratie moet verlaten. 'De verwachting is dat de verbouwing een jaar tot anderhalf jaar zal gaan duren. We beginnen medio 2017. Omdat we het belangrijk vinden dat we bereikbaar blijven voor onze inwoners, gaan we op zoek naar tijdelijke werkplekken voor onze medewerkers elders in het centrum van Alblasserdam. Dat moet mogelijk zijn. We hebben al enkele locaties in gedachten. Maar aanvullende ideeën zijn van harte welkom! We horen ze graag.'

Rond het einde van 2018 zullen naar verwachting de medewerkers en alle nieuwe gebruikers het gerestaureerde 'huis van de gemeenschap' in gebruik kunnen nemen. Daarmee zal de sterke wens van de gemeente zijn uitgekomen.

Tekst: Comm°pass, tekst & vormgeving, fotografie: historische afbeeldingen, sfeerimpressie: DP6 architectuurstudio

Speciale rondleiding

U kunt veel meer te weten komen over dit karakteristieke gebouw tijdens de speciale rondleiding die wordt verzorgd door architect Gerrit van Es. Hij is geboren en getogen Alblasserdammer en lid van de gemeentelijke Monumenten- en Erfgoedcommissie. Tijdens de rondleiding van een uur vertelt hij over de geschiedenis van het pand en laat hij de bijzondere elementen zien die het gemeentelijke monument rijk is. Zoals de uitsparingen voor kunstvoorwerpen in het trapportaal, de karakteristieke zuilen en deurstijlen op de tweede etage en de authentieke lampen. 'De architectuur van het gemeentehuis heeft altijd een negatief imago gehad in Alblasserdam', zegt Van Es. 'Echter de grootte en robuustheid en het gebruik van de traditionele architectuurelementen maken dat het Raadhuis juist heel goed past in de kenmerkende periode van opbouw van Alblasserdam: de grote, moderne industrie aan de dijk en de kleinschalige traditionele bebouwing achter de dijk.'

Wie geïnteresseerd is in een rondleiding kan zich aanmelden via E.Verheij@Alblasserdam.nl
De rondleidingen vinden plaats op:
- **Woensdag 18 januari 2017, 10.00-11.30 uur**
- **Woensdag 25 januari 2017, 13.00-14.30 uur**